

ชื่อเรื่อง	กลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโก
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวรจนา ขอร่ม
ปีที่วิจัย	2567-2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาครู 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโก 3) เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโก และ 4) เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาครู ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโก จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง สำหรับการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์โดยยกร่างกลยุทธ์และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโก จำนวน 8 คน ในปีการศึกษา 2568 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา และขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์ โดยนำผลการทดลองใช้กลยุทธ์และข้อคิดเห็นของครูผู้สอน มาเป็นข้อมูลประกอบการประเมินกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในด้านความเป็นประโยชน์

ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาครูพบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยเฉพาะด้านการออกแบบสถานการณ์ปัญหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้คำถามกระตุ้นการคิด การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ ครูยังมีความต้องการพัฒนาตนเองผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน การนิเทศติดตาม และระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง

2. กลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโก ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์เสริมสร้างสมรรถนะครูด้วยจิตศึกษาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) 2) กลยุทธ์ขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ 3) กลยุทธ์เสริมพลังระบบสนับสนุน โดยแต่ละกลยุทธ์ประกอบด้วยกลยุทธ์ย่อยและแนวทางดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะครู การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกันผ่าน PLC การนิเทศติดตาม และการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินร่างกลยุทธ์การพัฒนาครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโก พบว่า

3.1 ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังการใช้กลยุทธ์สูงกว่าก่อนการใช้กลยุทธ์ ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์และออกแบบปัญหา การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การใช้คำถามกระตุ้นการคิด การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการประเมินและสะท้อนผล

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน พบว่า

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโก ในปีการศึกษา 2568 ทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมในปีการศึกษา 2568 เท่ากับร้อยละ 86.37 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 81.10 คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น 6.50

3.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโก หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีผลการประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับดีมาก

3.2.3 สมรรถนะหลักของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโก ใน 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมในปีการศึกษา 2568 เท่ากับร้อยละ 82.31 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.23 คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น 7.99

4. ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาครูตามแนวคิดเชิงระบบและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโก มีผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด